

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

ИНФОРМИРАЈ СЕ И УЧЕСТВУВАЈ ВО ДОНЕСУВАЊЕТО НА ОДЛУКИ

Со развивање на демократијата во земјите во развој низ целиот свет, граѓаните ги користат своите демократски права за да ги направат владите поодговорни и поосетливи на потребите на луѓето.

За земјите кои бараат членство кон ЕУ, од особено значење е учеството на граѓаните во процесот на донесување на одлуки кои влијаат на животната средина.

Министерството за животна средина и просторно планирање презеде голем чекор за да им го овозможи на граѓаните уставно загарантираното право за донесување одлуки во врска со нивната животна средина. Тоа се спроведува преку два нови процеса: Оцена на влијанието врз животната средина (ОВЖС) и Интегрирано спречување и контрола на загадувањето (ИСКЗ).

Двата процеса обезбедуваат информираност и учество на локалното население.

Министерството за животна средина и просторно планирање спроведува Кампања за подигнување на јавната свест, за правото на информираност на граѓаните и начинот како тие практично можат да влијаат на состојбата и подобрувањето на животната средина.

Детални информации за тековните настани може да се добијат во Канцеларијата за комуникација со јавноста на Министерството за животна средина и просторно планирање (МЖСПП).

ШТО Е КАНЦЕЛАРИЈА ЗА КОМУНИКАЦИЈА СО ЈАВНОСТА?

Канцеларијата за комуникација со јавноста (ККЈ) е јавен сервис кој обезбедува лесна достапност до информации од областа на животната средина. Формирана е во јануари 1999 година во рамките на Министерството за животна средина и просторно планирање.

Од јануари 2001 година Канцеларијата е преместена во централното градско подрачје. Отворањето и промоцијата на Канцеларијата беше пресудно за зголемување на ефикасноста во работата, подобрување на достапноста и комуникацијата со јавноста.

ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ НА РАБОТА НА КАНЦЕЛАРИЈАТА:

- Врска помеѓу Министерството за животна средина и јавноста
- Двонасочна комуникација
- Транспарентност
- Зголемување на јавната свест
- Одредување и примена на приоритетите и решенијата кои го одразуваат јавното мислење

ОСНОВНИ ФУНКЦИИ НА КАНЦЕЛАРИЈАТА:

- Комуникација
- Информирање
- Вклучување
- Едукација
- Подигнување на јавната свест

ФУНКЦИИТЕ НА ККЈ СЕ ОСТВАРУВААТ ПРЕКУ СЛЕДНИТЕ АКТИВНОСТИ:

Редовна соработка со:

- Граѓани
- Здруженија на граѓани
- Медиуми
- Научни, образовни и други институции

Организирање на:

- Кампањи
- Настани, одбележување на денови од еколошкиот календар
- Трибини
- Работилници

Работа на Специјализирана библиотека од областа на животната средина:

- Обезбедува бесплатни брошури и извештаи
- Издава материјали од постоечкиот библиотечен фонд
- Ги следи реакциите во печатените медиуми

АРХУСКА КОНВЕНЦИЈА

ШТО Е АРХУСКАТА КОНВЕНЦИЈА?

Архуската конвенција ги поврзува правата на животната средина и човековите права. Појаснува дека имаме обврска кон идните генерации. Докажува дека одржлив развој може да се постигне само со вклученост на сите заинтересирани страни. Ги поврзува владината одговорност и заштитата на животната средина. Се фокусира на меѓусебното влијание на јавноста и јавните власти во демократски контекст и посочува на нови процеси за учество на јавноста во преговорите и имплементирањето на меѓународни договори.

Конвенцијата за Пристап до информациите, учество на јавноста во процесот на донесување одлуки и пристап до правдата за прашања поврзани со животната средина беше донесена на 25 јуни 1998 година во данскиот град Архус на Четвртата министерска конференција „Животната средина за Европа“.

други обврски поврзани со обезбедување на информации за животната средина: собирање, ажурирање, дистрибуирање на информации итн. Секоја информација за животната средина што ја поседува јавната власт треба да биде достапна на барање на претставник на јавноста, освен ако истата не спаѓа во групата на доверливи податоци.

„Право на секој човек“: Право на пристап до информација има секој човек, без обврска да се објасни причината за барање на информацијата.

Општа дефиниција за „информација за животната средина“ Под информација за животна средина се подразбираат голем број на информации во врска со состојбата на елементите на животната средина (воздух, вода, почва итн.) факторите, активностите, или мерките кои влијаат на тие елементи; човековото здравје и безбедност, животните услови, културни локалитети и градби, кои имаат или може да имаат влијанија од горенаведените елементи, фактори, активности или мерки.

Иако регионална по својот обем, значењето на Архуската конвенција е глобално. Тоа е несомнено најимпресивната елаборација на Принципот 10 од Декларацијата од Рио, кој ја потенцира потребата од учество на јавноста во прашањата од областа на животната средина и пристап до информации за животната средина кои ги поседуваат јавните власти. Како таква, тоа е најамбициозниот ризик преземен досега на полето на демократијата за животната средина под покровителство на Обединетите Нации.

Кофи А. Анан,
Генерален секретар на Обединетите Нации

Временска рамка: Информацијата мора да се обезбеди во најкраток можен рок, најдоцна еден месец по поднесувањето на барањето. Во секој случај, овој период може да се продолжи за еден месец доколку тоа го наложуваат обемот и комплексноста на информацијата. Барателот мора да биде известен за таквото продолжување и за причините за истото.

Форми на информирање: Според дефиниција, информацијата за животната средина може да биде во било каква материјална форма (писмена, визуелна, усна, електронска итн.). Доколку ја поседуваат, јавните власти треба да ја достават информацијата во бараната форма.

Учество на јавноста во процесот на донесување одлуки

Конвенцијата поставува минимални барања за учество на јавноста во различни категории во донесувањето одлуки за животната средина.

Учеството на јавноста вклучува:

- навремено и ефикасно известување на заинтересираната јавност;
- разумни временски рамки за учество, вклучувајќи ја и одредбата за навремено/рано вклучување;
- право на заинтересираната јавност бесплатно да ја провери информацијата поврзана со донесувањето одлука;
- обрска на одговорниот орган за донесување одлуки за задолжително земање предвид на резултатите од учеството на јавноста и
- навремено јавно известување за одлуката со текст за одлуката и причините врз основа на кои истата е донесена.

Конвенцијата бара за време на подготвувањето на плановите и програмите за животната средина, страните да подготват соодветни практични и/или други одредби за учество на јавноста.

Македонија ја потпиша Архуската конвенција - што значи тоа за луѓето?

Конвенцијата бара различните страни да го гарантираат правото на јавноста за пристап до информации, учество во донесување одлуки и пристап до правдата за прашањата поврзани со животната средина. Нејзина цел е заштита на правото на секоја личност од сегашната и идната генерација да живее во здрава животна средина, што претставува значителен чекор напред во меѓународното право.

Конвенцијата бара да се воспостават минимални стандарди за трите столбови кои таа ги содржи:

- Пристап до информации,
- Учество на јавноста во процесот на донесување одлуки и
- Пристап до правдата

Пристап до информациите

Информативниот столб ја покрива обврската на јавните власти да ја информираат јавноста, како и

ШТО СЕ КОНСУЛТАЦИИ СО ЈАВНОСТА?

Консултации со јавноста е процес во кој јавноста и останатите заинтересирани страни се консултираат за нивното мислење за одредена тема.

КОГА СЕ ОДРЖУВААТ?

Има многу активности во кои треба да се реализираат консултации со јавноста. На пример:

- Детално урбанистичко планирање
- Владини политики и закони
- Оценка на влијанието врз животната средина (ОВЖС)
- Интегрирано спречување и контрола на загадувањето (ИСКЗ)

ШТО ВКЛУЧУВААТ КОНСУЛТАЦИИТЕ СО ЈАВНОСТА?

1. Процедури за комуникација
2. Директен контакт со сите заинтересирани страни во регионот на предложениот проект.
3. Обезбедување просторија во која ќе се одржуваат консултациите со јавноста, каде сите заинтересирани страни ќе имаат пристап до плановите за проектот.
4. Организирање јавни расправи на кои заинтересираните страни ќе бидат информирани и ќе го коментираат предложениот проект.

КОЈ ГИ ФИНАНСИРА И ОРГАНИЗИРА КОНСУЛТАЦИИТЕ СО ЈАВНОСТА ВО ПРОЦЕСИТЕ ЗА ОЦЕНАТА НА ВЛИЈАНИЕТО ВРЗ ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И ИНТЕГРИРАНО СПРЕЧУВАЊЕ И КОНТРОЛА НА ЗАГАДУВАЊЕТО?

- Поголемиот дел од трошоците за консултации со јавноста за ОВЖС и ИСКЗ е одговорност на инвеститорот.
- Организацијата е направена во меѓусебна соработка на МЖСПП, инвеститорот, општината или група општини во зависност од големината на регионот на проектот.

КОИ ПОДГОТОВКИ ТРЕБА ДА СЕ НАПРАВАТ ЗА ЈАВНИТЕ РАСПРАВИ?

- Треба да се направи реална проценка за присуството и да се резервира соодветен простор. За разлика од другите состаноци, просторијата може да биде поголема, но не смее да биде мала.
- Инвеститорот ќе ги изложи своите планови и за тоа треба да бидат обезбедени соодветни технички можности.
- Одговорните власти треба да се договорат околу дневниот ред. Инвеститорот ќе го презентира проектот, а потоа ќе се обратат претставниците од јавноста, претпријатијата итн. Ќе се овозможи поставување на прашања. Претставник од Министерството за животна средина и просторно планирање ќе биде присутен за да ги појасни техничките аспекти.
- Треба да се обезбеди листа за запишување на посетителите (имиња, адреси и телефонски броеви) за дополнителен контакт.
- Ако проектот е голем или контраверзен, за одржување на состанокот треба да се извести полицијата. Доколку се очекуваат некакви јавни демонстрации, треба да се преземат соодветни мерки.

- На денот на состанокот просторијата да биде навреме подготвена.
- Овој состанок е отворен за медиумите. За нив треба да се подготви кратко соопштение.
- Известувањата кои инвеститорот би сакал да им ги даде на посетителите треба да се подготват претходно и да им се поделат на посетителите при пријавувањето.
- Треба да се подготви детален записник и аудио или видео снимка од состанокот.

По состанокот:

- Записникот од состанокот заедно со прилозите треба да бидат достапни за јавноста,
- Сите писмени коментари од состанокот треба да се проследат процедурално.
- Во случај на ОВЖС и ИСКЗ, Министерството за животна средина и просторно планирање треба да ги земе предвид сите резултати од консултацијата со јавноста при одлуката за доделување или одбивање на дозвола.

АКТИВНОСТИ НА ККЈ ЗА ПРОЦЕСИТЕ НА ОВЖС И ИСКЗ

Во периодот 2005-2006 година реализиран е проектот „Подобрување на практичното учество на јавноста: Следни чекори во имплементацијата на Архуската конвенција“

Главна цел на проектот:

- подобрување на практичното учество на јавноста во процесот на донесувањето на одлуки во областа на животната средина.

Специфични цели:

- имплементација на вториот столб на Архуската Конвенција (кој се однесува на учеството на јавноста)
- имплементација на Законот за животна средина во делот на вклучување на јавноста во конкретни процеси: ОВЖС, СОВЖС и ИСКЗ

Од спроведувањето на проектот произлегоа следните конкретни резултати:

- Изготвен е Прирачник за учество на јавноста во процесот на донесување на одлуки во областа на животна средина со осврт на процедурите за учество на јавноста во областа на Оценка на влијанијата врз животната средина (ОВЖС), Интегрирано спречување и контрола на загадувањето (ИСКЗ) и Стратешка оценка на влијанијата врз животната средина (СОВЖС). Овој материјал е практичен водич, напишан на лесно разбирлив јазик, кој ќе им користи на службениците на јавната административна локалните самоуправи, граѓаните и индустријата. Прирачникот ги упатува корисниците во деталните постапки согласно новата законска регулатива, а содржи и конкретни примери, упатства, методи, техники, формулари за барања, известувања, мислења итн.
- Спроведени се обуки за членови од локалната самоуправа и невладините организации. Целта на обуките беше запознавање на двете целни групи со надлежностите и обврските на локалната самоуправа во областа која ја покрива проектот, како и информирање за правото на јавноста за вклучување во процесот на донесување на одлуки.

ГИ ОЧЕКУВАМЕ ВАШИТЕ КОМЕНТАРИ И ПРАШАЊА

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА КОМУНИКАЦИЈА СО ЈАВНОСТА

ул. Даме Груев бр. 7, Градски сид - Блок 4, 1000 Скопје

Информации може да се добијат од понеделник до петок од 8.30 до 16.30 часот

Контакт телефони: 02/3 229 808 или 02/3 229 717

E-mail pro@moe.gov.mk